سایه روشن

منتفی شدن استیضاح ۳ وزیر

براساس اظهار نظر برخی نمایندگان مجلس، با انصراف برخی از امضاکنندگان استیضاح عبدالرضا رحمانی فضلی وزیر کشور و بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت، استیضاح این وزرا منتفی شد.

احمد علیرضابیگی، عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها گفت: آنطور که اعلام شده تعداد امضاهای استیضاح وزیر کشور از حد نصاب افتاده و عملاً استیضاح منتفی است.

وی با بیان این‌که باید مشخص شود چه کسانی امضاهای خود را از این استیضاح‌ها پس گرفته‌اند ادامه داد: این اقدام اخیر مجلس در منتفی شدن برخی از استیضاح‌ها علامت سوال درباره عملکرد دوره دهم مجلس است.

خبر منتفی شدن استیضاح وزیر کشور در حالی است که علی مطهری نماینده مردم تهران در مجلس با رد منتفی شدن طرح استیضاح وزیر کشور گفت که در حال حاضر استیضاح رحمانی فضلی بیش از حد نصاب امضا دارد و قطعاً اعلام وصول خواهد شد. همچنین جلال میرزایی عضو کمیسیون انرژی گفت: در نشست دیروز کمیسیون درباره بحث استیضاح بیژن نامدار زنگنه مباحثی مطرح شد اما در نهایت موضوع استیضاح وزیر نفت منتفی شد. وی افزود: امضاکنندگان استیضاح زنگنه اعلام کردند که با توجه به شرایط کشور و مصالح موجود، موضوع استیضاح زنگنه وزیر نفت را پیگیری نخواهند کرد.

علی‌اصغر یوسف‌نژاد عضو هیات رئیسه مجلس هم گفت: تعداد امضاهای استیضاح وزیر آموزش و پرورش از حد نصاب پایین‌تر آمد و به همین خاطر طرح استیضاح وی بایگانی شد. /فارس

مبانی دینی لحاظ شده در قانون قابل تغییر نیستند

سخنگوی شورای نگهبان با بیان این‌که منعی برای بازنگری در بیشتر اصول قانون اساسی وجود ندارد و اصل ۱۷۷ هم راهکار بازنگری را قید کرده است، گفت: حتی می‌توان روش بازنگری در قانون اساسی را که جزو اصول همین قانون است، تغییر داد؛ اما مبانی دینی لحاظ شده در قانون اساسی قابل تغییر نیستند.

عباسعلی کدخدایی با حضور در نشست بازنگری قانون اساسی که در خانه اندیشمندان برگزار شد، افزود: بازنگری در قانون اساسی ناشدنی نیست، اما باید ابتدا از ظرفیت‌های موجود در قانون اساسی استفاده کنیم و اگر این ظرفیت‌ها در حل مشکلات کمک نکرد، می‌توان سراغ اصلاح قانون اساسی رفت.

وی همچنین با اشاره به لزوم اصلاح قانون انتخابات تاکید کرد: قانون فعلی انتخابات مربوط به دهه ۶۰ بوده و ناکارآمد است و ناکارآمدی این قانون منجر به مشکلات مختلفی در شکل‌گیری و کارآمدی مجلس شده است. / میزان

بحث استعفای رئیس جمهور مطرح نیست

سخنگوی دولت با بیان این‌که به هیچ عنوان بحث استعفای رئیس جمهور مطرح نیست، گفت: من صمیمیتی با آقای جهانگیری دارم و زیاد گفت‌وگو می‌کنیم، نه چنین ایده‌ای دارند و نه این موضوع صحت دارد.

علی ربیعی در نشست خبری گفت: وزیر خزانه‌داری آمریکا تحریم را جایگزین جنگ می‌داند. این یک اعتراف بزرگ و تاریخی است و این نخستین بار است که مقامات آمریکایی با این وقاحت تحریم را هم‌طراز جنگ به رسمیت شناختند.

وی با اشاره به موضوع استیضاح برخی وزرا گفت: ما معتقدیم به تعبیر امام خمینی (ره) مجلس در رأس امور است. از این رو ما سوال از وزرا را حق قانونی مجلس می‌دانیم. لازم است ما چند نکته را در این ارتباط مطرح کنیم. در موضوع استیضاح دقت شود که منافع ملی حفظ شود. /باشگاه خبرنگاران

موسوی: تحریم خود جنگ است

سخنگوی وزارت خارجه در پاسخ به اظهارات وزیر خزانه داری آمریکا تاکید کرد که تحریم، خود جنگ است. عباس موسوی در نشست خبری با خبرنگاران در مورد اظهارات اخیر منوچین، وزیر خزانه داری آمریکا مبنی بر این‌که فشار حداکثری را جایگزین جنگ کرده‌اند و اگر ایران به شروط آنها عمل کند حاضر به رفع تحریم‌ها هستند، گفت: آقای منوچین گفتارها و سیاست‌های اشتباه خود و دیگر دولتمردان آمریکایی را بیان کرده است. او گفته است تحریم جایگزین جنگ است. در حالی‌که تحریم، خود جنگ است. /ایسنا

رئیسی: وضعیت تمام بازداشت‌شدگان در ۲۰ روز بررسی شود

حجت الاسلام سید ابراهیم رئیسی در جلسه شورای عالی قوه قضاییه ضمن قدردانی از تلاش‌های رئیس و اعضای کارگروه پیگیری مسائل قضایی و وضعیت بازداشت‌شدگان اغتشاشات آبان، بر ضرورت تداوم پیگیری‌ها تا حصول نتیجه نهایی و تعیین تکلیف تمامی بازداشت شدگان این حوادث در کوتاه‌ترین زمان ممکن تاکید کرد. رئیسی همچنین با بیان این‌که من روی موضوع زندان و وضعیت زندانیان بسیار حساسیت دارم، دستور داد ظرف مدت ۲۰ روز در سراسر کشور، وضعیت تمام کسانی که به هر دلیلی در بازداشت به سر می‌برند بررسی شود تا افرادی که امکان آزادی آنان وجود دارد و بازداشتشان غیر ضروری است، آزاد شوند. براساس این گزارش، اصغر جهانگیر رئیس سازمان زندان‌ها نیز در این جلسه با ارائه گزارشی از بررسی وضعیت زندانیان استان اصفهان در پی سفر اخیر رئیس قوه قضاییه به این استان، از آزادی ۴۴۵ زندانی در استان اصفهان و ادامه اقدامات برای آزادی برخی زندانیان دیگر خبر داد. / میزان

اف‌ای‌تی‌اف در نشست اخیر خود تا اواخر بهمن به ایران فرصت داد تا لوایح درخواستی را تصویب کند

پشت پرده فشارهای جدید برای تصویب لوایح پالرمو و سی‌اف‌تی چیست؟

چرا اف‌ای‌تی‌اف دوباره داغ شد؟

گروه سیاسی

مباحث مربوط به اف‌ای‌تی‌اف، چند روزی است که دوباره به صدر اخبار برگشته و رسانه‌های اصلاح‌طلب موج جدیدی در حمایت از تصویب لوایح مرتبط با درخواست‌های گروه ویژه اقدام مالی راه انداخته‌اند.

شکل‌گیری این موج رسانه‌ای در حالی است که برخی شنیده‌ها حکایت از برگزاری جلسه‌ای توجیهی در روزهای اخیر برای برخی رسانه‌های حامی دولت است و در آن تاکید شده که فرصت برای تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف کم است و باید شرایط به گونه‌ای رقم بخورد که دو لایحه پالرمو و سی‌اف‌تی که در مجمع تشخیص مصحلت مانده است طی دو هفته آینده به تصویب برسد.

گروه ویژه اقدام مالی موسوم به FATF در جلسه قبلی که برگزار کرد تا ۲۰ فوریه ۲۰۲۰ مصادف با یکم اسفند ۱۳۹۸ به ایران مهلت داد تا لوایح مرتبط را تعیین تکلیف و تصویب کند در غیر این صورت وارد لیست سیاه خواهد شد.

اما با این‌که هنوز بیش از دو ماه تا ضرب‌الاجل تعیین شده از سوی اف‌ای‌تی‌اف، فرصت باقی است این روزها یکی از محورهای موضعگیری‌های مسؤولان دولت و همچنین سوژه اصلی رسانه‌های حامی دولت به این موضوع اختصاص دارد.

در همین زمینه می‌توان به تیتر یک شماره دیروز دو روزنامه آرمان و شرق اشاره کرد که به بحث اف‌ای‌تی‌اف اختصاص داشت.

صفحات اصلی خبرگزاری‌های حامی دولت هم در روزهای اخیر معمولا بخش قابل توجهی را به مباحث مربوط به اف‌ای‌تی‌اف اختصاص می‌دهند و بر ضرورت تصویب لوایح مرتبط تاکید می‌کنند.

بررسی دوباره لوایح در مجمع تشخیص

فشارها برای تصویب لوایح مرتبط با اف‌ای‌تی‌اف در حالی است که به نظر می‌رسد این لوایح پس از مدتی تعلیق، دوباره به دستور کار کمیسیون‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام برگشته است.

دو لایحه سی‌اف‌تی و پالرمو چندین ماه است که به دلیل اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس، به مجمع تشخیص مصلحت نظام رفته اما پس از چند جلسه بررسی این دو لایحه در مجمع و طرح بیش از ۱۰ سوال درباره آنها و درخواست از دولت برای پاسخگویی به این سوالات، عملا لوایح سی‌اف‌تی و پالرمو مسکوت ماند و چندی قبل بود که اعلام شد فرصت یکساله مجمع تشخیص مصلحت برای رسیدگی به یکی از این دو لایحه یعنی پالرمو پایان یافته است.

اما با این حال به نظر می‌رسد این روزها بار دیگر بررسی سی‌اف‌تی و پالرمو به دستور کار جلسات کمیسیون‌های مجمع بازگشته و شاید افزایش فضاسازی‌ها برای تحت فشار قرار دادن مجمع در تصویب آنها باشد.

البته مصاحبه‌ای که چند روز قبل از سوی حسین مظفر عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام انجام شد نشان می‌دهد که فضای مجمع چندان با نظر حامیان تصویب لوایح، هماهنگ نیست. مظفر در مصاحبه‌ای که در روزهای اخیر با خبرگزاری صداوسیما داشت پیش‌بینی کرد که تکلیف دو لایحه الحاق به CFT و کنوانسیون پالرمو تا پیش از پایان ضرب‌الاجل FATF علیه کشورمان (اواخر بهمن)، در مجمع تشخیص مصلحت نظام مشخص و این دو لایحه رد خواهند شد. وی درباره فضای مجمع در خصوص این دو لایحه تصریح کرد: در ابتدای بررسی لوایح الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان‌یافته فراملی (پالرمو) و کنوانسیون مقابله با تأمین مالی تروریسم (CFT) در مجمع، ترکیب موافقان و مخالفان تصویب آن، پنجاه پنجاه بود، اما به تدریج به شمار مخالفان افزوده شد و اکنون دو سوم اعضا با تصویب این لوایح مخالف‌اند.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با اشاره به رد لایحه «پالرمو» در جلسات غیر رسمی مجمع تشخیص گفت: این موضوع در نشست یکی از کمیسیون‌های مجمع بار دیگر در حال بررسی است. وی تاکید کرد: مسکوت گذاشتن این لایحه در مجمع تشخیص تنها با هدف فرصت دادن به دولت برای چانه‌زنی با اروپایی‌ها به منظور اجرای تعهدات برجامی آنان بود، اما با توجه به اثبات بدعهدی اروپایی‌ها، دیگر هیچ ابهامی برای مجمع در رد این لوایح وجود ندارد.

آیت‌ا... محسن مجتهد شبستری، یکی دیگر از اعضای مجمع تشخیص مصلحت هم گفته CFT و پالرمو در کمیسیون مشترک در حال بررسی است و پس از آن به صحن مجمع می‌آید.

او در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران درباره رویکرد اعضای مجمع درباره این لوایح، گفت: تا آنجایی که من اطلاع دارم اکثریت افراد حاضر در مجمع تشخیص نظر مثبتی درباره این لوایح ندارند، زیرا به نظر می‌رسد که این لوایح حتی اگر منافع جزئی هم داشته باشد مضرات‌شان بسیار بیشتر است. علاوه بر این کانون اصلی این لوایح به آمریکا و رژیم صهیونیستی بازمی‌گردد. عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام ادامه داد: باتوجه به تجربیاتی هم که ما به طور کلی از رفتار غرب به دست آوردیم به خوبی بر ما روشن شده که غربی‌ها عهدشکن هستند و تصویب این لوایح نتیجه مثبتی درپی نخواهد داشت، بلکه حتی راه‌های دور زدن تحریم‌های ما را هم مسدود کرده و ادامه فروش نفت ما را با مشکلات بیشتری مواجه خواهد کرد.

مظفر: مسکوت گذاشتن لوایح اف‌ای‌تی‌اف در مجمع تشخیص تنها با هدف فرصت دادن به دولت برای چانه‌زنی با اروپایی‌ها به منظور اجرای تعهدات برجامی آنان بود، اما با توجه به اثبات بدعهدی اروپایی‌ها، دیگر هیچ ابهامی برای مجمع در رد این لوایح وجود ندارد

تلاش‌های تازه برای میانجیگری

در هفته‌های اخیر بحث مذاکره ایران و آمریکا بار دیگر از سوی حامیان مذاکره، جان تازه‌ای گرفته است. رئیس‌جمهور هم در یکی دو سخنرانی خود از آمادگی برای مذاکره به شرط برآورده شدن شروط ایران سخن گفته است. همزمان با این مواضع، سفر وزیر خارجه عمان به تهران که حدود ۲ هفته قبل صورت گرفت بار دیگر بحث مذاکره را بر سر زبان‌ها انداخت. روحانی نیز در یک سخنرانی گفت: آمریکایی‌ها به دنبال گفت‌وگو و مذاکره هستند و پیام‌های خصوصی می‌فرستند.

پس از این اتفاقات، چند روز قبل شاهد تبادل زندانی میان ایران و آمریکا بودیم و دکتر سلیمانی که از حدود یک سال قبل در آمریکا در حبس بود همزمان با آزادی یک جاسوس آمریکایی، به کشور بازگشت.

این مبادله با استقبال دونالد ترامپ، رئیس جمهور و مایک پمپئو وزیر خارجه آمریکا روبرو شد و پس از آن محمدجواد ظریف از آمادگی ایران برای مبادله فراگیر زندانیان میان دو کشور خبر داد.

استیو منوچین، وزیر خزانه‌داری آمریکا هم در اظهار نظری اعلام کرد اگر ایران شروط ما را بپذیرد حاضریم تمام تحریم‌ها را برداریم.

یکی از شروطی که ممکن است مد نظر وزیر خزانه‌داری آمریکا بوده باشد تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف است. چراکه تاکنون چندین بار مقامات وزارت خزانه داری آمریکا بر ضرورت اجرای درخواست‌های FATF به‌خصوص تصویب لوایح مذکور توسط ایران تاکید کرده‌اند. مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا نیز چندی قبل در اظهار نظری گفت: «ایران به‌طور کامل نتوانسته است تعهدات خود ذیل برنامه اقدام FATF که در سال ۲۰۱۶ پذیرفته است را تکمیل کند. به عنوان بخشی از برنامه اقدام، ایران تعهد داده است که دو کنوانسیون پالرمو و CFT را تصویب کند. اما همان‌طور که ما انتظار داشتیم، آنها تصمیم گرفته‌اند که این کار را انجام ندهند. امروز من از ایران می خواهم که هر دو معاهده را بدون تأخیر و بدون هیچگونه حق شرطی به تصویب برساند».

سفر روحانی به ژاپن

بازگشت اف‌ای‌تی‌اف به صدر اخبار درست در شرایطی اتفاق افتاده است که رئیس‌جمهور قرار است جمعه این هفته به ژاپن سفر کند.

ژاپن کشوری است که در کنار فرانسه به عنوان اصلی‌ترین میانجی‌ها میان ایران و آمریکا در حال ایفای نقش هستند و در خرداد امسال که نخست‌وزیر ژاپن به تهران آمد، رسما اعلام شد که یکی از اهداف سفرش، میانجیگری میان تهران و واشنگتن است؛ سفری که البته حداقل در زمینه میانجیگری، موفقیت‌آمیز نبود.

بر همین اساس در آستانه سفر رئیس‌جمهور به توکیو، بار دیگر گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال نقش‌آفرینی ژاپن برای میانجیگری در روابط ایران و آمریکا قوت گرفته و اگرچه مقامات دولتی از جمله محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس‌جمهور اعلام کرده سفر به ژاپن، سفری دوجانبه است و قرار نیست در این سفر، پیامی به آمریکا ارسال شود اما چنین موضعگیری‌هایی باعث پایان یافتن گمانه‌زنی‌ها نشده است. به‌ویژه این‌که موضعگیری بعضی از اعضای دولت از جمله علی ربیعی، سخنگوی دولت راه را برای برخی گمانه‌زنی‌ها باز می‌گذارد.

ربیعی در نشست خبری دیروز در این باره گفت: سفر آینده رئیس جمهور به ژاپن ربطی به مذاکرات با آمریکا ندارد، اما دوستان ژاپنی معمولا پیام‌ها و ابتکار عمل‌هایی دارند که ما استقبال و آن را بررسی می‌کنیم، اما هیچ برنامه از پیش تعیین شده‌ای وجود ندارد. علی ربیعی در ادامه افزود: مسؤولان اقتصادی، بانکی و هیات تجاری رئیس جمهور را در سفر به توکیو همراهی می‌کنند.

برخی از گمانه‌زنی‌های منتشر شده در روزهای اخیر بر این پایه استوارند که رئیس‌جمهور در سفر به ژاپن می‌تواند از برگ تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف برای پیشبرد چانه‌زنی‌ها استفاده کند. در همین زمینه دیروز از سید عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه سوال شد که او این‌گونه پاسخ داد: پیوستن ایران به FATF موضوعی است که نهایتا مجمع تشخیص مصلحت نظام باید درباره آن تصمیم‌گیری کند و ما امیدواریم که این تصمیم با نهایت مصلحت باشد.

برخی تحلیلگران هم معتقدند حتی در صورت تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف و یا قول رئیس‌جمهور به مقامات خارجی در خصوص تصویب آنها بازهم اتفاقی در عرصه سیاست خارجی و گشایش‌های اقتصادی نخواهد افتاد.

محمدحسن قدیری ابیانه، کارشناس مسائل بین‌الملل در همین زمینه به جام‌جم می‌گوید: برداشت جهانی که از سفر رئیس جمهور به ژاپن وجود دارد این است که ایشان برای باز کردن باب مذاکره با آمریکا به ژاپن سفر می‌کند اما در هر صورت باید بدانیم که تصویب لوایح کمکی به امتیازگیری از غرب و شرق برای ایران در مذاکرات نخواهد داشت و در عین حال در مسیر دور زدن تحریم‌ها مشکلاتی برای ایران ایجاد می‌کند که این موضوع موجب می شود غرب تصور کند که تحریم‌ها اثر گذاشته و در نتیجه آن شاهد افزایش فشارها علیه کشورمان خواهیم بود.

انحراف افکار عمومی از مسائل اصلی

پس از گرانی بنزین و اغتشاشاتی که در کشور روی داد، نارضایتی از عملکرد اقتصادی دولت که از ابتدای دولت دوازدهم روندی رو به افزایش داشته بیشتر شده است.

افکار عمومی جامعه، به‌ویژه پس از ماجرای گرانی بنزین و عدم اطلاع‌رسانی درست دولت در این زمینه، همچنان منتظر پاسخ شفافی از سوی دولت در این حوزه است اما در یک ماهی که از گرانی بنزین می‌گذرد بیشتر شاهد اخبار و موضوعات حاشیه‌ای بوده‌ایم.

در همین خصوص می‌توان به طرح مباحثی در خصوص استعفای رئیس جمهور در روزهای اخیر اشاره کرد. برجسته‌سازی ماجرای استعفای سرمربی استقلال و ربط دادن آن به عدم تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف، از دیگر موضوعاتی است که در روزهای اخیر شاهد آن بوده‌ایم.

حتی برخی سایت‌ها در روزهای اخیر شایعه کردند که ایران به لیست سیاه اف‌ای‌تی‌اف رفته است در حالی که چنین اخباری صحت ندارد. میثم امیری، رئیس مرکز اطلاعات مالی وزارت اقتصاد در همین زمینه گفت: گروه ویژه اقدام مالی(FATF) یک سازمان بین‌دولتی است که در سال سه بار تشکیل جلسه می‌دهد و اخیرا اجلاسی نداشته و اجلاس آتی آن برای بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص اقدامات کشورها از جمله ایران، در فوریه ۲۰۲۰ (بهمن ۱۳۹۸) برگزار می‌شود.

وی با اعلام این‌که تصویب لوایح پالرمو و CFT در کمیسیون‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام روند قانونی را طی می‌کند، بر لزوم هوشیاری فعالان اقتصادی تأکید کرد و افزود: این‌گونه شایعات ساخته و پرداخته کسانی است که با استفاده از ابزار شایعه‌پراکنی قصد التهاب‌آفرینی در بازارها، به‌ویژه بازار ارز را دارند و منفعت‌طلبی خود را دنبال می‌کنند.

ضرورت اصلاح نگاه به خارج

پشت پرده برجسته‌سازی مباحث مربوط به اف‌ای‌تی‌اف هر چه باشد اما آنچه مشخص است این‌که با وجود تجربه‌های تلخ فراوان در خصوص تکیه به غرب، همچنان حامیان بحث مذاکره با آمریکا و غرب معتقدند راه عبور از مشکلات، از طریق مذاکره با غرب است. این در حالی است که آمریکا با خروج از برجام نشان داد به هیچ عهدی در مقابل سایر کشورها پایبند نیست و اروپایی‌ها نیز با بدعهدی‌های خود ثابت کردند که هیچ گاه حاضر نیستند آمریکا را رها کرده و جانب ایران را بگیرند.

با وجود این هنوز عده‌ای معتقدند اقدامی چون تصویب لوایح اف‌ای‌تی‌اف می‌تواند در حل مسائل کشور گره‌گشا باشد اما محمد حسن قدیری ابیانه در گفت‌وگو با جام‌جم تاکید دارد: به فرض تصویب لوایح مربوط به اف ای تی اف و خارج شدن ایران از لیست خاکستری باز هم به‌دلیل تهدیدها و تحریم‌های آمریکا، بانک‌های جهانی با ما معامله‌ای نخواهند داشت.

در همین زمینه خوب است به بیانات رهبر انقلاب در جمع تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی در اواخر آبان اشاره کرد که تصور پایان تحریم‌ها در یکی دو سال آینده را خیال باطل خواندند و افزودند: با شناختی که از مسائل جبهه استکبار داریم، تحریم‌ها حالا حالاها وجود دارد، بنابراین برای نجات اقتصاد کشور نباید منتظر پایان تحریم‌ها و بودن یا نبودن فلان شخص یا اقدام فلان کشور بود. ایشان افزودند: البته دور زدن تحریم‌ها به عنوان یک تاکتیک خیلی خوب است، اما کار و راهبرد اساسی را باید بر مصون سازی کشور از آسیب تحریم‌ها متمرکز کرد.